

Laivakankaan päiväkodin toimintasuunnitelma 2023-2024

Oulun kaupungin varhaiskasvatuspalvelut

Oulun varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma

Arvot: rohkeus

- Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman arvopohjan painopisteet ovat rohkeus, reiluus ja vastuullisuus. Rohkeus näkyy meillä suhteessa lapsiin seuraavalla tavalla:
- Annamme positiivista palautetta aina kun mahdollista. Jos joudumme antamaan negatiivista palautetta, sen jälkeen huomiota lisää positiiviseen. Näytämme lapsille, että aikuinenkaan ei aina osaa kaikkea ja opettelemme asioita yhdessä. Annamme lapsille aikaa ja rauhaa opetella asioita. Kannattemme lapsia arkitoiminnoissa (ulkoilu, vessakäynnit, ruokailu, lepo). Pienillä korostuvat sylin, kannattelevan katseen ja kevyen kosketuksen merkitys. Vahvistamme lapsen itsetuntoa varovasti ja rohkaisten, monipuolisesti ja kannustamalla mukaan toimintoihin, lapsen persoonaa huomioiden.
- Suhteessa huoltajiin rohkeus näkyy meillä uskalluksena kertoa vaikeista ja haastavistakin asioista reilusti, mutta sensitiivisesti. Hyödynnämme tilannetajua ja asettelemme sanat huoltajia arvostavasti. Jos hetki ei ole sopiva, tarjoamme huoltajalle soittoaikaa. Pyrimme antamaan vanhemmille rohkaisevaa palautetta.
- Suhteessa työkavereihin rohkeus näkyy uskalluksena ottaa vastuuta lapsiryhmästä ja omasta työotteesta. Tartumme rohkeasti myös haastaviin asioihin ja kunnioitamme toistemme ratkaisuja. Toimimme avoimessa vuorovaikutuksessa ja otamme vastaan uusia ideoita työkavereilta. Puhumme lasten kuullen toisillemme ja toisistamme asiallisesti ja annamme näin myös lapsille hyvää esimerkkiä vuorovaikutuksesta. Tärkeitä työkaluja toiminnassamme ovat huumori, tilannetaju ja joustavuus. Sovimme asioista yhdessä. Huolehdimme omasta ja toistemme jaksamisesta. Annamme ja opettelemme ottamaan vastaan sekä positiivista että rakentavaa palautetta.

Arvot: reiluus

Reiluus suhteessa lapseen näkyy meillä siinä, että kohtelemme kaikkia lapsia tasavertaisesti. Tämä ei tarkoita tasapäistämistä, vaan huomioimme lapset yksilöinä. Eriytämme toimintaa, jotta kaikkien lasten osallisuus toteutuu (esim. pienimmillä lapsilla kahdet päikkärit, kuvatuki). Arjessa pysähdymme kuuntelemaan, kun lapsella on asiaa. Otamme lasten ideoita vastaan. Havainnoidaan ja huomioidaan myös lasten sanattomia tarpeita. Hyväksymme lasten yksilöllisyyden ja otamme sen huomioon myös toiminnan suunnittelussa. Toimintakulttuuri tukee lasten yksilöllistä oppimista. Kaikki saavat kokeilla, opetella ja harjoitella. Ohjaamme lapsia leikkimään kaikkien kanssa.

Suhteessa huoltajiin reiluus näkyy avoimena, rehellisenä ja kunnioittavana vuorovaikutuksena molemmin puolin. Toimimme ammatillisesti ja luottamuksellisesti sekä pidämme kiinni vaitiolovelvollisuudesta. Tiedotamme asioista samanaikaisesti esim. eroperheessä. Huomioimme erilaiset perhekulttuurit ja -tilanteet. Kuuntelemme vanhempia kunnioittaen heidän näkemyksiään, vaikka olisimme itse eri mieltä asiasta.

Suhteessa työkavereihin reiluus näkyy avoimena ja kunnioittavana vuorovaikutuksena ja toinen toistemme hyväksymisenä omana itsenään. Autamme ja kuuntelemme toisiamme. Otamme huomioon myös työkavereiden tarpeet. Kunnioitamme työkavereiden persoonia ja yksilöllisyyttä. Annamme jokaiselle työskentelyrauhan. Annamme positiivista toisillemme ja rakentavaa palautetta.

Arvot: vastuullisuus

Vastuullisuus suhteessa lapseen näkyy jokapäiväisessä toiminnassamme etenkin huolehtimalla lasten turvallisuudesta. Olemme läsnä lasten leikeissä ja muissa toiminnoissa niin paljon kuin mahdollista, jotta olemme selvillä lasten vuorovaikutustilanteista. Havainnoimme arkea ja lasten tuen tarpeita. Huomioimme joka tilanteissa jokaisen omia mielipiteitä, mieltymyksiä ja tunteita ja tunnetiloja ja sanoitamme niitä lapsille. Tavoitteena on lapsen kohtaaminen niin, että lapsi saa kokemuksen siitä, että hän on tullut kuulluksi ja nähdyksi. Pyrimme rentoon ja leppoisaan ilmapiiriin. Ohjaamme lapsia jokapäiväisessä arjessa pitämään huolta ympäristöstä, toisistamme, omista ja toistemme tavaroista leluista ja vaatteista.

Suhteessa huoltajiin vastuullisuus näkyy luottamuksellisen ja vuorovaikutuksellisen suhteen luomisena. Kuuntelemme herkällä korvalla, mitä vanhemmat tuovat esille ja viemme asioita eteenpäin. Kerromme vanhemmille rehellisesti lasten sattumuksista, onnistumisista ja haasteista. Teemme parhaamme, jotta lapsilla olisi turvallinen olo ja saavuttaisimme sekä lasten että vanhempain luottamuksen.

Suhteessa työkavereihin vastuullisuus tarkoittaa yhdessä sovitusta asioista kiinnipitämistä ja tiimisopimusten noudattamista. Hyväksymme sen, että olemme erilaisia. Otamme vastuuta omasta ammattitaidostamme ja sen ylläpitämisestä ja kehittämisestä koulutusten ja ajan hermolla pysymisen kautta. Reflektoimme omaa toimintaamme. Keskustelemme rakentavasti ja toinen toisiamme arvostaen. Autamme toisiamme onnistumaan työssämme.

Laaja-alainen osaaminen

Toteutamme varhaiskasvatuksessa kokopäiväpedagogiikkaa eli kaikki arjen tilanteet hyödynnetään oppimisen kannalta. Opetamme ja ohjaamme lapsia itsenäiseen ajatteluun keskustelemalla ja pohtimalla asioita ja ilmiöitä yhdessä lasten kanssa. Pienryhmätoiminta tukee kiireettömyyttä, lasten kohtaamista ja lisää lapsituntemusta. Oppimisen tukena käytämme erilaisia ilmaisun muotoja, kuten liikkuminen, kuvataide, musiikki ja draama.

Arjen taitoja opetellessa toimimme yhteistyössä huoltajien kanssa (esim. ruokailu ja levähtäminen). Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan kaikissa päivän tilanteissa. Kasvattajan oma esimerkki on tärkeä. Opettelemme toisten huomioimista, hyviä tapoja sekä toisten kunnioittamista. Tunne- ja turvataitoja opetellaan esimerkiksi nimeämällä tunteita ja harjoittelemalla turvasäntöjä (SANO EI -LÄHDE POIS –KERRO TURVALLISELLE AIKUISELLE). Vahvistamme lapsen tunne- ja vuorovaikutustaitoja eri tavoin ja erilaisin menetelmin (mm. Fanni-, Piki- ja Mollimateriaalit, kuvien käyttö, tunnekortit ja tapakasvatus, MiniVerso).

Aikuiset ohjaavat lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön. Päiväkodilla on käytössä kirjoja, tabletteja, tietokoneita, älytauluja ja kuvia arjen kaikista tilanteista, mm. näiden avulla vahvistamme monilukutaitoa.

Selvitämme lasten mielenkiinnon kohteita ja tarpeita havainnoimalla ja keskustelemalla sekä lasten että huoltajien kanssa. Tämä toimii toiminnan suunnittelun lähtökohtana. Otamme huomioon lasten erityistarpeet ja tartumme lasten aloitteisiin.

Toimintakulttuuri

Panostamme perheiden päiväkotitaipaleen alkuun. Lapsiryhmissä sovitaan kasvattaja, joka on ensin yhteydessä huoltajiin puhelimitse ja sopii aloituskeskustelusta ja tutustumisesta. Kasvattajat tukevat lasten ja huoltajien välistä kiintymyssuhdetta esim. valokuvin, turvaleluin ja juttelemalla huoltajista lasten kanssa. Viestittelemme tarvittaessa huoltajille päiväkulusta valokuvien ja tekstiviestien muodossa.

Toimimme joustavissa pienryhmissä ja porrastamme toimintaa. Tavoitteena on, että kaikki kasvattajat tulevat tutuiksi jokaiselle lapselle ja kaikilla kasvattajilla on tuntemusta jokaisesta lapsesta. Havainnoimme, kuuntelemme ja osallistamme lapsia. Olemme lapsille läsnä ja otamme heidät yksilöllisesti huomioon. Tarjoamme monipuolista toimintaa lasten mielenkiinnon kohteiden pohjalta.

Oulun kaupungissa on käytössä yhteinen kiusaamisenehkäisy-suunnitelma, joka on luettavissa Oulun kaupungin nettisivuilta.

Hyvinvointi ja osallisuus

Toteutamme lasten osallisuutta havainnoimalla, kyselemällä ja tarttumalla lasten ja huoltajien aloitteisiin. Päävastuu toiminnan pedagogisesta suunnittelusta on varhaiskasvatuksen opettajilla, jotka käyttävät koko henkilöstön havaintoja hyödyksi.

Aikuiset huolehtivat, että jokaisen lapsen mielipide tulee kuulluksi ja lapsi pystyy ne ilmaisemaan; ilmapiiri on sensitiivinen, lasta arvostava ja lapselle on ilmaisukeino. Lasta kuuntelemalla luodaan luottamusta lapsen omiin vaikutusmahdollisuuksiin ja opitaan vuorovaikutustaitoja ja yhteisten sääntöjen/sopimusten luomisen merkitystä. Osallisuus voi ilmetä isoina lapsilähtöisinä projekteina tai pieninä arjen valintoina, esimerkiksi laulut, leikit ja jumpat. Lapsi voi osallistua toimintaan omien taitojensa mukaan.

Meille on tärkeää, että lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään.

Dokumentoimme toimintaa valokuvaten ja videoiden, jotta huoltajat pääsevät osallisiksi päiväkodin toimintaan ja kuvat toimivat muistin tukena lasten kertoessa päivästään huoltajille.

Liikkuminen

Aktivoimme lapsia liikkumaan sekä sisällä että ulkona. Leikkitiloja järjestetään siten, että lapsilla on mahdollisuus purkaa energiaa ja liikuntavälineitä on heidän saatavillaan. Pidämme viikoittain ohjattuja liikuntatuokioita. Huomioimme toiminnassa lasten motorisen kehityksen erityistarpeet.

Liikkuminen on jokapäiväistä etenkin ulkoilun aikana (juoksut, kiipeilyt ja pihaleikit). Päiväkodin piha on aktiivisessa käytössä ja huolehdimme siitä, että tilat ovat tarkoituksenmukaisessa käytössä.

Hyödynnämme lähiympäristön hyviä liikuntamahdollisuuksia käyttämällä urheilukenttiä, hiihtolatuja ja luistelukenttiä. Myös lähimetsät ja -puistot ovat aktiivisessa käytössä. Puoli päivää pihalla -hankkeen kautta olemme saaneet vinkkejä miten voisimme laajentaa toimintaa vielä enemmän päiväkodin ulkopuolisiin tiloihin.

Kestävä tulevaisuus

Kestävän tulevaisuuden huomioiminen ilmenee jokapäiväisinä pieninä tekoina. Luontokasvatusta eli luonnossa ja luonnosta oppimista toteutetaan etenkin metsäretkien muodossa. Metsäretkillä lapset saavat leikkiä ja tutkia luontoa. Metsässä tehdään samoja asioita kuin sisällä voi tehdä (esim. Erilaiset tuokiot ja tehtävät ja tunnekasvatus). Metsäretkillä pyritään vahvistamaan mielikuvitusta ja kaverisuhteita. Lapsille opetetaan vastuullista toimintaa ympäristössä (esim. kunnioitetaan luontoa, miten voidaan toimia luonnon hyväksi, jokaisen oikeudet). Leikkien lomassa opitaan luonnosta tutkimalla ja ihmettelemällä yhdessä. Opettelemme myös hyödyntämään luonnonmateriaaleja esimerkiksi askartelussa.

Kiertotalouden periaatteita opetellaan jokapäiväisten tekojen kautta mm. opettelemalla ottamaan ruokaa sen verran kuin jaksaa syödä ja vähentää sitä kautta hävikkiruokaa (sanoitetaan ja pohditaan yhdessä minkä verran lapsi jaksaa syödä). Opettelemme kunnioittamaan leluja ja tavaroita päiväkodissa ja käsittelemään niitä asianmukaisella tavalla. Tutustumme kierrättämisen periaatteisiin.

Myös ilmastotalous huomioidaan ohjaamalla lapsia pieniin tärkeisiin tekoihin, esimerkiksi vetämään vessanpönttö vain kerran ja sammuttamaan valot huoneesta, jossa ei olla. Opettelemme olemaan tuhlaamatta turhaan esimerkiksi käsipaperia. Tutustumme lasten kanssa sääilmiöihin ja eri energiamuotoihin ikätasoisesti.

Kulttuuri

Hyödynnämme erilaisia ympäristöjä ja opettelemme, että myös metsä luo mahdollisuudet itsensä ilmaisemiseen. Huomioimme lasten mielenkiinnon kohteita toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Perusarkeen kuuluu monipuolinen ilmaisu (esimerkiksi askartelu, musiikki, esiintyminen). Mahdollistetaan lasten spontaani ilmaisu (esim. askartelu- ja piirustusvälineet vapaassa käytössä). Osallistumme mahdollisuuksien mukaan ulkopuolisten tahojen tarjoamiin kulttuurisiin ohjelmiin (esim. Alaköökkin tarjoama ohjelma). Huomioimme sesonkijuhlat toiminnassamme (esim. joulukuun ja pääsiäisen laulujen ja askartelun kautta ja vappu ja halloween naamiaisten muodossa).

Hyödynnämme lähikirjaston tarjontaa varsinkin isompien lasten kanssa. Tutustumme maailman kulttuureihin lapsen ikä huomioiden (esim. lippujen väritystä, musiikkia). Oulun varhaiskasvatuksen kulttuuriteemavuoden keskiössä on periaate Luovasti luonnossa ja yhdessä ympäristössä. Painopisteenä on hyvinvointi, tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä osallisuus. Erilaisia taidemuotoja ja ilmaisutapoja käyttäen opettelemme ilmaisemaan, käsittelemään ja kertomaan kokemuksiamme ja tunteitamme. Hyödynnämme Oulun kaupungin kulttuurikasvatusopasta ja taideaineita arkipäivän toiminnoissa teemaan liittyen. Lasten tulee päästä nauttimaan tasavertaisesti ja monipuolisesti omakohtaisista kokemuksista taiteen, kulttuurin ja leikin parissa.

Digitaalisuus

Jokaisessa ryhmässä on tabletit aikuisten ja lasten käytössä: pelit, sadut, musiikki, oppimissovellukset.

Hyödynnämme talon yhteisiä älynäyttöjä tuokioilla ja oppimisessa.

Toteutamme mediakasvatusta harjoittelemalla laitteiden käyttöä ja mediakriittisyyttä. Keskustelemme esim. siitä milloin, mitä tai ketä saa kuvata, miten kuvaa saa/voi käyttää ja onko kaikki totta mitä kuvissa ja videoissa näkyy. Noudatamme ikärajoja ja perustelemme niiden olemassaoloa.

Dokumentoimme toimintaamme kuvien ja videoiden avulla. Kuvia lähetetään vanhemmille, laitetaan esille päiväkodin seinille tai lasten kansioihin. Kuvat ja videot esillä esim. päiväkodin tapahtumissa.

Perehdyimme STEAM –pedagogiikkaan.

Myös EVakan käyttö on osa digitaalisuutta.

Kansainvälisyys

Opettelemme kunnioittamaan kaikkeneköisiä ihmisiä ja heidän kulttuureitaan. Jos ryhmässä on meille vieraan kulttuurin edustajia, pyrimme tutustumaan kulttuuriin yhteistyössä perheen kanssa ja hyödyntämään heidän asiantuntemustaan.

Esiopetuksessa kansainvälisyys näkyy esimerkiksi pienten kielikylpyjen muodossa ennen 1. luokkien kielivalintoja. Silloin opetellaan esimerkiksi helppoja vieraskielisiä lauluja ja ilmaisuja.

Huomioimme eri kulttuureihin liittyvät erityisyydet esimerkiksi perehtymällä ruoka- ja tapakulttuuriin.

Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja oppimisen tuki näkyy toiminnassamme joka päivä. Tavoitteet ryhmän pedagogiselle toiminnalle on sovittu vasuissa ja leopseissa yhdessä lapsen tarpeiden mukaan kasvua ja kehitystä tukemaan. Tiimi arvioi toimintaansa ja sen vaikuttavuutta lapsen kehitykseen jatkuvasti. Lapsituntemus on tärkeää. Hyödynnämme joustavia pienryhmiä lasten tarpeiden ja tilanteen mukaan. Eriytämme toimintaa lasten tarpeiden, mielenkiinnon ja tason mukaan. Käytämme porrastusta arjen toiminnoissa (ulkoilu, toiminta, leikit, tilat).

Työkalut vaihtelevat lasten tarpeiden mukaan. Näitä ovat mm. kuvatuki arjessa ja ohjatuilla tuokioilla, kerrontaan ja sääntöjen oppimista vahvistamaan, sosiaaliset tarinat ja "liikennevalot" itsesäätelyn tukemiseen. Ennakointi (Timerit, kuvat) sekä selkeä ja ennakoitavissa oleva päivärhythmi ovat tärkeitä. Kannustamme ja opetamme lapsia erilaisuuden hyväksymiseen omalla esimerkillämme ja ylläpitämällä positiivista ilmapiiriä. Pyrimme tätä kautta myös tukemaan itsetuntoa.

Erilaiset oppimistavat ja tuen tarve pyritään huomioimaan pyritään huomioimaan kaikessa toiminnassa. Keinoja ovat esimerkiksi ohjeiden pilkkominen, kertaaminen ja yksinkertaistaminen. Sosiaalisten suhteiden ja kaverisuhteiden tukeminen sekä tunne- ja kaveritaidot ovat tärkeitä. Näitä opettelemme jokapäiväisen arjen keskustelujen lisäksi mm. tunnetuokioilla ja vapaan leikin ohjaamisen kautta. Periaatteina ovat osallisuus ja kaikkien mukaan saaminen. Tuemme lapsia kaverisuhteiden syntymisessä. Aikuinen kannustaa ja auttaa kaverin ja leikkipaikan etsimisessä. Muokkaamme ympäristöä lasten tarpeita vastaavaksi ja turvalliseksi. Tarvittaessa huolehdimme esteettömyydestä ja tuemme kommunikointia esimerkiksi kuvien avulla. Huolehdimme, että kuormittavuus pysyisi hallittavalla tasolla (oma paikka, ulkoisten ärsykkeiden eliminointi, leikkirauha). Toimimme yhteistyössä vanhempien, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, mentoreiden, neuvolan, koulupsykologin ja –kuraattorin, puhe- ja toimintaterapeuttien sekä erilaisten kuntoutustahojen kanssa.

Leikki

Leikille varataan aikaa päivittäin. Leikin kautta opitaan ja oivalletaan erilaisia asioita. Autamme tarvittaessa lapsia löytämään leikin ja sopivan leikkipaikan sekä leikkikaverin. Pyrimme rikastamaan lasten leikkejä järjestelemällä leikkipaikkoja mielikuvitusta ruokkivaksi ja mahdollistamaan pitkäkestoisen leikin. Muokkaamme leikkitiloja lasten mielenkiinnon, tarpeiden ja kehitystason mukaan. Vaihdamme leluja, jotta ne tuntuvat kiinnostavilta ja innostavat leikkimään erilaisia leikkejä. Autamme lapsia löytämään materiaaleja, jotka vievät leikkiä eteenpäin.

Aikuinen on läsnä leikeissä, sanoittaa leikkiä, dokumentoi niitä ja käyttää havaintojaan leikin rikastamiseksi. Ohjatuissa leikeissä harjoitellaan mm. toisten huomioimista, vuoron odottamista ja sosiaalisia taitoja sekä vuorovaikutusta. Ohjatussa toiminnassa pidetään yllä oppimisen iloa ja toiminnallisuutta.

Lasten toiveita

Kuuntelemme ja kyselemme päivittäin lasten toiveita ja tartumme heidän tekemiinsä aloitteisiin.

Havainnoimme lasten leikkejä ja hyödynnämme leikeissä nousevat ideat myös koko lapsiryhmän toiminnan suunnitteluun.

Hyvinvointikysely toteutettiin syksyllä 2021.

Huoltajien odotuksia varhaiskasvatukselle

Kuuntelemme ja huomioimme vanhempien toiveita päivittäisissä keskusteluissa, vanhempainilloissa ja vasu- sekä leops-keskusteluissa. Olemme tehneet vanhemmille useita kyselyjä vuosien varrella ja tulemme tekemään niin jatkossakin. Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin keväällä 2023 ja Jäälin lapsiperheiden kokemustiedon kartoitus toteutettiin syksyllä 2023.

Kyselyissä huoltajat ilmaisivat toiveensa runsaasta ulkoilusta ja tätä toteutammekin aktiivisesti. Sekä huoltajien toiveena että meidän kasvattajien tavoitteena on lasten osallisuuden vahvistaminen, kaikkien lasten huomioiminen ja kuuleminen, kaverisuhteisiin panostaminen sekä erilaisuuden hyväksyminen. Huoltajat pitävät tärkeänä myös tunne- ja kaveritaitojen taitojen harjoittelua.

Huoltajat arvostavat avoimuutta ja tiedon jakamista sekä mahdollisuutta osallistua päiväkodin arkeen (esim. isovanhempainpäivien viettoon, pihatapahtumiin ja kahvitteihin). Huoltajat kokevat, että lasten yksilöllisyys ja erilaiset tarpeet huomioidaan hyvin.

Arviointi

Arvioimme toimintaamme yksin ja yhdessä työkavereiden kanssa palavereissa sekä vanhempien kanssa vasu- ja leopskeskusteluissa. Ryhmävasua käytämme säännöllisen arvioinnin ja kehittämisen työvälineenä.

Keräämme palautetta lapsilta ja huoltajilta toiminnan arvioinnin tueksi myös Hyvinvointipäiväkotij- ja Asiakastytyväisyysskyselyiden avulla.

